

АНОТАЦІЯ

Педагогічна (асистентська) практика (далі – практика) для аспірантів спеціальності 015 «Професійна освіта» є невід’ємною складовою частиною процесу підготовки фахівців у аспірантурі і проводиться на базі Національного університету біоресурсів і природокористування України та інших закладів вищої освіти Міністерства освіти і науки України. Педагогічна (асистентська) практика є нормативною складовою підготовки аспірантів даної спеціальності як майбутніх викладачів закладів вищої освіти. Керівниками практики є наукові керівники аспірантів.

Проходження практики втілює один із головних принципів навчання – зв’язок теорії і практики, що відображає складну систему професійної підготовки аспіранта – майбутнього викладача. У процесі педагогічної (асистентської) практики поглиблюються знання аспірантів із педагогіки вищої школи, розвиваються та закріплюються вміння здійснювати науково-методичний аналіз навчальних програм окремих дисциплін, вивчати документацію з проблем наукових досліджень, оцінювати результати власної діяльності, вдосконалювати комунікативні складові викладацької діяльності.

Базами проведення практики є:

- Національний університет біоресурсів і природокористування України (кафедри педагогіки, англійської філології, соціальної роботи та реабілітації, інформаційних систем і технологій, журналістики та мовної комунікації, іноземної філології і перекладу);

- Відокремлені структурні підрозділи НУБіП України (ВСП «Заліщицький фаховий коледж імені Є. Храпливого НУБіП України», ВСП «Мукачівський фаховий коледж НУБіП України, ВСП «Немішаївський фаховий коледж НУБіП України»);

- Інші заклади вищої освіти Міністерства освіти і науки України (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, ВСП «Березоворудський фаховий коледж ПДАУ»).

Педагогічна (асистентська) практика проводиться на основі розробленої робочої програми практики, розглянутої та ухваленої на засіданнях кафедри педагогіки та Вченої ради гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Практика є невід'ємною частиною навчального процесу і проводиться згідно навчального плану під час 3-го року підготовки аспірантів, у 5 семестрі. Тривалість практики згідно навчального плану становить 10 тижнів.

Практика розрахована на 120 годин. За цей час аспірант відвідує та аналізує лекційні і практичні заняття, під керівництвом наукового керівника проводить лекційні, семінарські та практичні заняття, займається самостійною роботою, під час якої готується до проведення занять та працює над звітом з практики.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Головною метою проходження практики є закріплення та розвиток фахових педагогічних умінь, поглиблення професійних знань безпосередньо на робочому місці працівника закладу вищої освіти – асистента кафедри, сформувати у аспірантів знання про структуру, принципи організації та управління закладом вищої освіти, вміння проводити аналіз, розробляти та проводити навчальні заняття і виховні заходи, навчити їх застосовувати ці знання і вміння у майбутній професійно-педагогічній діяльності, ознайомитись з методикою виховної роботи наставника академічної групи.

Під час практики аспіранти відвідують навчальні заняття провідних викладачів кафедри, аналізують їх за орієнтовною схемою; ознайомлюються із структурою, роботою кафедри, проводять семінарські і практичні заняття.

Основними завданнями практики є наступні:

- сприяти формуванню професійно значущих якостей викладача вищої школи;

- закріпити, розширити та поглибити теоретичні педагогічні знання аспірантів, отримані ними під час вивчення начальної дисципліни «Педагогіка та управління закладом освіти»;
- аналіз робочих навчальних програм із дисциплін, вивчення та узагальнення документації з проблем дисертаційної роботи;
- аналіз навчальних занять провідних викладачів кафедри за орієнтовною схемою;
- ознайомлення із структурою, роботою кафедри,
- проведення семінарських і практичних занять під керівництвом провідних викладачів кафедри;
- аналіз виховних заходів наставника студентської групи, ознайомлення з методикою виховної роботи наставника.

Проходження педагогічної (асистентської) практики забезпечує формування загальних і спеціальних (фахових) компетентностей:

ЗК05 Здатність виявляти креативність і генерувати нові науково-теоретичні та практично спрямовані ідеї під час вирішення дослідницьких і практичних задач.

ЗК07 Здатність до автономії в наукових дослідженнях з дотриманням принципів академічної доброчесності й етики.

ЗК10 Здатність до власного професійного зростання, особистісного розвитку, самоменеджменту.

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження автономно і у співпраці з іншими науковцями, досягати відповідних наукових результатів, які створюють нові знання у газузі професійної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів із дотриманням принципів академічної доброчесності.

СК08. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої і фахової передвищої освіти, організувати освітній процес, реалізовувати управлінські функції у професійній освіті.

СК09. Здатність системно аналізувати зарубіжний досвід у професійній освіті, творчо впроваджувати його в освітню й наукову практику.

СК10. Здатність застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології у науково-дослідницькій і освітній діяльності.

СК13. Здатність застосовувати інноваційні педагогічні технології, сучасні концепції педагогічної теорії та практики у освітньому процесі.

СК14. Здатність до професійної рефлексії. самоконтролю і самоаналізу, передбачення перспектив і шляхів подальшого розвитку професійної освіти

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИКИ

№	Назва, вид робіт
1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інструктаж із охорони праці та безпеки життєдіяльності. 2. Вступний інструктаж на робочому місці. 3. Ознайомлення із завданнями практики. 4. Вимоги до оформлення звіту з практики: вступ, основна частина, висновки та пропозиції. 5. Завдання для самостійної роботи. 6. Озброєння аспірантів методичними матеріалами для проходження практики (методичні рекомендації) 7. Складання плану проходження практики. 8. Ознайомлення з планами та науковими звітами кафедр, звітами з виконання ініціативних та бюджетних тем. 9. Ознайомлення з бібліотекою кафедри. 10. Підготовка відповідних матеріалів до звіту з практики.
2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні завдання структурних підрозділів НУБіП України. 1. Робота деканату, кафедр гуманітарно-педагогічного факультету. 2. Знайомство зі сторінкою гуманітарно-педагогічного факультету. 3. Рейтингове оцінювання роботи НПП в НУБіП України. 5. Навчально-методична робота кафедри. 6. Ознайомлення з вимогами щодо оформлення навчально-методичних комплексів навчальних дисциплін. 7. Аналіз комплексів навчальних дисциплін кафедри. 8. Документація кафедри. 9. Навчальна, методична, наукова, інноваційна, міжнародна, виховна, профорієнтаційна робота кафедри. 10. Матеріальна база кафедри. Презентація кафедри. 11. Сторінка кафедри на сайті університету. 12. Підготовка відповідних матеріалів про кафедру до звіту з практики.
3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організація, зміст та форми роботи наставника студентської групи. 2. Аналіз планів виховної роботи наставника. 3. Огляд та аналіз матеріалів із виховної роботи наставника. 4. План виховної роботи гуманітарно-педагогічного факультету. Вимоги до планування виховної роботи. 5. Знайомство з рубрикою «Виховна робота» на сторінці гуманітарно-педагогічного факультету.

	6. Методика підготовки, моделювання виховних заходів. 7. Аналіз сценаріїв виховних заходів. 8. Відвідування і аналіз аспірантами виховного заходу (схема аналізу додається). 9. Підготовка відповідних матеріалів до звіту з практики.
4	1. Аналіз методів та форм навчання в НУБіП України. 2. Відвідування навчальних занять. 3. Аналіз навчальних занять (схема аналізу додається). Аспіранти мають відвідати та проаналізувати по 3 лекційних заняття та по 3 семінарсько-практичних заняття різних викладачів кафедри. 4. Підготовка відповідних матеріалів до звіту з практики.
5	1. Відвідування навчальних занять. 2. Аналіз навчальних занять (схема аналізу додається). 3. Підготовка відповідних матеріалів до звіту з практики.
6	Підготовка методичних матеріалів до викладання лекцій з навчальної дисципліни.
7	Підготовка методичних матеріалів до викладання семінарських або практичних занять з навчальної дисципліни.
8	1. Проведення лекційних занять з навчальної дисципліни. 2. Проведення семінарських або практичних занять з навчальної дисципліни.
9	1. Підготовка звітних документів про проходження практики та презентації. 2. Надання звіту з практики на перевірку науковому керівнику. 3. Отримання відгуку у наукового керівника. 4. Обговорення та підведення підсумків практики, захист звіту.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Відповідальність за організацію, проведення і контроль виконання завдань практики покладається на наукових керівників аспірантів та на завідувача відповідної кафедри.

Наукові керівники аспірантів зобов'язані:

- Перед початком практики проконтролювати підготовку бази практики та вжити необхідних заходів для забезпечення її успішної реалізації;
- Провести інструктаж про порядок проходження практики, надати аспірантам-практикантам необхідні для проходження практики матеріали;

- Повідомити аспірантів про систему звітності з практики, правила оформлення звітних документів, строки їх подання по завершенню практики;
- У тісному контакті із завідувачем кафедри забезпечити високу якість її проходження згідно із програмою;
- Контролювати виконання аспірантами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, відвідування ними бази практики;
- Підготувати відгук наукового керівника про проходження педагогічної практики аспірантом та зробити відповідний запис у звіті з практики;
- У складі комісії, до якої входить завідувач кафедри і наукові керівники аспірантів, приймати звіт про проходження практики;
- Подати у відділ аспірантури звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення її організації.

Аспіранти при проходженні практики зобов'язані:

- До початку практики одержати від наукового керівника консультацію щодо проходження практики та оформлення звітних документів;
- Отримати необхідні для проходження практики матеріали;
- Прибути на базу практики для її проходження у визначений термін;
- У повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівки її керівників;
- Нести відповідальність за виконану роботу;
- Отримати відгук та оцінку роботи на практиці від наукового керівника, які повинні бути занесені у звіт практики та у відомість.
- Своєчасно оформити звітні документи з практики та захистити звіт.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після закінчення практики студенти звітують про виконання її програми. Звітним документом є **письмовий звіт з практики**.

У звіті з практики повинні бути обов'язково заповнені такі дані:

1. Календарний графік проходження практики із вказівкою назв та видів робіт (згідно із програмою практики), термінів виконання та примітками про виконання (завіряється керівниками практики).

2. Робочі записи, які аспірант робить протягом виконання завдань практики і які відображають особливості виконання цих завдань.

3. Відгук наукового керівника про роботу аспіранта протягом проходження практики.

Письмовий звіт з практики має містити матеріал про виконання завдань практики.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ

1. Звіт про практику має складатися з титульного аркуша, основної частини, висновків та пропозицій. Обсяг звіту – 20-30 сторінок друкованого тексту.

2. Структура написання звіту:

Вступ.

Основна частина:

Висновки та пропозиції.

Звіт про проходження практики захищається аспірантом (з диференційованою оцінкою) у комісії, створеній на кафедрі. До складу комісії входять наукові керівники аспірантів і завідувач кафедри.

До захисту допускаються тільки ті аспіранти, які виконали всі передбачені програмою практики види робіт і своєчасно здали оформлені звіти про практику.

На підставі захищеного звіту, відгуку наукового керівника, обговорення результатів за участю членів комісії, приймається остаточне рішення про оцінку практики. Оцінка за практику вноситься у заліково-екзаменаційну відомість за підписами членів комісії.

ОЦІНЮВАННЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Рівень сформованих у аспірантів знань та умінь після проходження педагогічної (асистентської) практики оцінюється згідно із загально визначеними вимогами системи вищої освіти України. Оцінювання здійснюється за чотирьохбальною шкалою.

Оцінка за знання та уміння аспіранта, сформовані під час педагогічної (асистентської) практики заноситься до екзаменаційної відомості лише після здачі та захисту звіту.

- „**відмінно**” – звіт оформлено відповідно до зазначених вище вимог; відповіді на захисті повні, правильні, логічні та послідовні, самостійні;
- „**добре**” - звіт оформлено відповідно до зазначених вище вимог; відповіді на захисті з деякими неточностями, але логічні та послідовні;
- „**задовільно**” – звіт оформлено відповідно до зазначених вище вимог із несуттєвими недоробками; відповіді на захисті достатні, з деякими неточностями у змісті та логіці побудови, виконувалися з допомогою викладача, колег, конспектів тощо;
- „**незадовільно**” - звіт оформлено відповідно до зазначених вище вимог із несуттєвими недоробками; відповіді невірні, необґрунтовані.

Таблиця 1.

Бальна шкала оцінювання за кредитно-модульною системою

Оцінювання	незадовільно	задовільно	добре	відмінно
у 100 балів	0-59	60-73	74-89	90-100

Якщо **аспірант був відсутнім** на заняттях педагогічної (асистентської) практики – до захисту звіту **не допускається**.

Якщо *аспірант був відсутнім* на заняттях практики через *поважні причини* (хвороби – за наявності медичної довідки), він може отримати індивідуальне завдання від наукового керівника (за погодженням із завідувачем кафедри).

Рекомендована література

Базова

1. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. Х.: «Стильна типографія», 2019. 267 с.
2. Педагогіка та психологія вищої школи (Частина I. Педагогіка вищої школи) : хрестоматія ; навч. посібн. / укладачі Світлана Володимирівна Виговська; Оксана Вікторівна Васюк. Київ : ЦП «Компринт», 2017. 797 с.

Допоміжна

3. Біляковська О. І., Мицишин І.Я. Цюра С. Б. Дидактика вищої школи. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 360 с.
4. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни : навч. посіб. для підготовки докторів філософії / уклад. І. О. Казак. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 116 с.
5. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2014. 456 с.

Інформаційні ресурси

1. Положення про педагогічну практику здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) Національного університету біоресурсів і природокористування України <https://nubip.edu.ua/node/90928/4>

2. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. Х.: «Стильна типографія», 2019. 267 с.
<https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B0+%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97+%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B8+%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA>

3. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко Д., 2014. 416 с.
<http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/pedagogikavsh.pdf>

4. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
<http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1086/3/Калашнікова%20Л.%20М.%20Жерновникова%20О.%20А.%20Педагогіка%20вищої%20школи%20у%20схемах%20і%20таблицях%20%20.pdf>

5. Педагогіка вищої школи : збірник тестових завдань з дисципліни для студентів денної та заочної форм навчання / укладач В.І.Кобаль. Мукачево : МДУ, 2016. 74 с. http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/740/1/Kobal%27%20V.M.%20NMV_zbirnyk%20testovykh%20zavdan%27.pdf

6. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для підготовки

докторів філософії очної форми навчання / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.:
І. О. Казак. Електронні текстові данні (1 файл: 1,37 Мбайт). Київ : КПІ ім.
Ігоря Сікорського, 2018. 116 с.
https://cpsm.kpi.ua/Doc/pvsh_lek_phd.pdf

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України**

**Звіт
з педагогічної практики аспіранта**

(кафедра)

(спеціальність)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Термін проходження практики _____

Науковий керівник _____
(прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри _____
(прізвище, ініціали)

1. Ознайомлення з планами і програмами відповідної спеціальності

2. Ознайомлення з планами роботи кафедри та обов'язковою документацією кафедри

3. Індивідуальна робота зі слухачами та студентами

4. Обсяг проведення навчальної роботи за видами (дата проведення, тема)

5. Відгук наукового керівника про якість проведення занять

Дата

Підпис наукового керівника

Аспірант

(підпис)

Зав. кафедри

(підпис)

Дата

Додаток 2

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Дата проведення	Академічна група	Тема	Вид занять
1	Прибуття аспіранта на практику				
2	Проведення інструктажу з техніки безпеки та охорони праці				
3	Ознайомлення з місцем роботи аспіранта та надання йому чітких і конкретних рекомендацій про те як він повинен виконувати програму з практики та його контролю діяльності науковим керівником				
4	Підготовка методичних рекомендацій до викладання лекцій з Н/Д № XX Назва заняття № XX Назва заняття				
5	Підготовка методичних рекомендацій до викладання (семінарських, практичних або лабораторних) занять з Н/Д № XX Назва заняття № XX Назва заняття				
6	Підготовка методичних рекомендацій до проведення індивідуального заняття з Н/Д				
7	Проведення лекції № XX Назва лекції з Н/Д				
8	Проведення (семінарських, практичних або лабораторних) занять № XX Назва заняття з Н/Д				
9	Проведення лекції № XX Назва лекції з Н/Д				
10	Проведення (семінарських, практичних або лабораторних) занять № XX Назва заняття з Н/Д				
11	Підготовка звіту з практики та презентації до захисту практики				
12	Надання роботи на перевірку науковому керівнику				
13	Отримання відгуку у наукового керівника та НПП (з Н/Д за якою закріплений аспірант)				
14	Захист педагогічної практики				

Затверджується та надається окремим додатком до щоденника з практики

Керівник практики:

Науковий керівник _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

**Додаток 3
ЗАТВЕРДЖУЮ**

Завідувач кафедри _____

«__» _____ 20__ р.

**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН
Виконання індивідуального завдання
педагогічної практики**

з «__» _____ 20__ р. по «__» _____ 20__ р.

<ПІБ аспіранта>

№ п/п	Назва етапів роботи та питань, які повинні бути розроблені відповідно до завдання	Термін виконання	Показники керівника про виконання завдань
(_____ 20__ р. - _____ 20__ р.)			
1	Прибуття аспіранта на практику.		
2	Проведення інструктажу з техніки безпеки та охорони праці		
3	Ознайомлення з місцем роботи аспіранта та надання йому чітких і конкретних рекомендацій про те як він повинен виконувати програму з практики та його контролю діяльності науковим керівником		
4	Підготовка методичних рекомендацій до викладання лекцій з Н/Д № XX Назва заняття № XX Назва заняття		
5	Підготовка методичних рекомендацій до викладання (семінарських, практичних або лабораторних) занять з Н/Д № XX Назва заняття № XX Назва заняття		
6	Підготовка методичних рекомендацій до проведення індивідуального завдання з Н/Д		
7	Проведення лекції № XX Назва лекції з Н/Д		
8	Проведення (семінарських, практичних або лабораторних) занять № XX Назва заняття з Н/Д		
9	Проведення лекції № XX Назва лекції з Н/Д		
10	Проведення (семінарських, практичних або лабораторних) занять № XX Назва заняття з Н/Д		
11	Підготовка звіту з практики та презентації до захисту практики		
12	Надання роботи на перевірку науковому керівнику		
13	Отримання відгуку у наукового керівника та НПП		

	(з Н/Д за якою закріплений аспірант)		
14	Захист педагогічної практики		

Аспірант

ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та

Науковий керівник аспіранта

ініціали)

Завідувач практики

ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та

_____ (підпис) (прізвище та

**Відгук
наукового керівника
про проходження педагогічної практики
<ПБ аспіранта>
на кафедрі « _____ »**

В період практики аспірант(ка) <ПБ аспіранта> працював(ла) над оформленням необхідних навчально-методичних матеріалів для проведення лекційних/практичних (лабораторних, семінарських) та індивідуальних занять з навчальних дисциплін:

№ п/п	Назва Н/Д (кредитного модуля)	Форма занять	НПП за Н/Д	Назва заняття
1		лекція	Прізвище та ініціали викладача	Назва лекції №1
				Назва лекції №2
				Назва лекції №3
		семінарських, практичних або лабораторних занять	Прізвище та ініціали викладача	Назва лекції №4
				Назва лекції №5
				Назва лекції №6
	індивідуальне заняття	Прізвище та ініціали викладача	ДКР	
	І т.д.			

В процесі роботи аспірант(ка) <ПБ аспіранта> проявив(ла) себе як ініціативний(а), працелюбний(а) і відповідальний викладач. Продемонстрував(ла) гарні теоретичні знання і вміння самостійно вирішувати

- планування навчальних занять з робочою програмою кредитного модуля;
- розробки змісту, проведення структурованого навчального матеріалу та проведення занять різних видів;
- забезпечення послідовності викладення матеріалу та міждисциплінарних зв'язків;
- організації та керування пізнавальною діяльністю студентів, формування у студентів критичного мислення;
- вибору методів та засобів навчання і контролю студентів;
- контролю і оцінки результатів та проведення корекції процесу навчання;
- організації та аналізу своєї педагогічної діяльності;
- аналізу навчальної та навчально-методичної літератури і використання її в педагогічній практиці

Вважаю, що аспірант(ка) <ППП аспіранта> програму практики та індивідуального завдання виконав(ла) в повному обсязі та заслуговує оцінку «_____».

Аспірант

(підпис) (прізвище та ініціали)

Науковий керівник дисертації

(підпис) (прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри

(підпис) (прізвище та ініціали)